

MILJÖFÖRVALTNINGEN

Snösätra upplagsområde

- en tillsynskampanj för att minska områdets påverkan
på Magelungen

En rapport från Miljöförvaltningen

Nanna Spett

November 2009

FÖRORD

Under våren 2009 har Miljöförvaltningen inspekterat Snösätra upplagsområde. Miljöförvaltningen har tidigare inventerat området 1987 och 1997.

Små och medelstora verksamheter som varken är anmälnings- eller tillståndspliktiga måste vi söka upp för att nå ut med information om hantering av farligt avfall och kemikalier och andra bestämmelser som gäller enligt miljöbalken. I Snösätra upplagsområde finns många små verksamheter. Det är angeläget att minska verksamheternas eventuella påverkan på sjön Magelungen. Regn och annan nederbörd som faller inom området rinner ut i Magelungen. Utsläpp av orenat avloppsvatten kan också påverka Magelungen negativt. Magelungen har ett högt friluftsliv- och naturvärde och har klassats som en s.k. vattenförekomst enligt EU:s vattendirektiv. Det betyder att vattnet inte får försämrats och att åtgärder måste vidtas för att begränsa utsläpp av föroreningar.

Exploateringsnämnden har gett exploateringskontoret i uppdrag att utreda förutsättningarna för att markanvisa Snösätra för bostadsändamål. Exploateringskontoret avser därför att under senhösten 2009 göra en markundersökning för att fastställa hur förorenat området är och vad en sanering skulle kosta. För att välja lämpliga provtagningsplatser besökte exploateringskontoret området i samband med Miljöförvaltningens tillsynskampanj.

Tillsynen av Snösätra industriområde har skett som ett samarbetsprojekt mellan Miljöanalys, Plan och miljö och Hälsoskyddsavdelningen.

INNEHÅLL

1	Snösätra upplagsområde, ett område med många små verksamheter	6
2	Varför bedriver vi tillsyn i Snösätra?	6
2.1	Syftet med vår tillsynskampanj.....	7
3	Resultat av tillsynen	7
3.1	Förvaring av kemikalier och farligt avfall.....	7
3.2	Utomhusförlagd verksamhet med påverkan på dagvattnet.....	8
3.3	Biltvätt på gatan.....	8
3.4	Utsläpp av orenat avloppsvatten	8
4	Brister ska åtgärdas	8
5	Framtiden för området har varit och är oviss	9
5.1	Markprovtagning kommer ske i höst	9

Bilagor

1. Sammanställning av företag och tillsynsresultat
2. Arrendekarta från exploateringskontoret

1 SNÖSÄTRA UPPLAGSOMRÅDE, ETT OMRÅDE MED MÅNGA SMÅ VERKSAMHETER

Snösätra upplagsområde är ett litet industriområde som ligger mellan sydöstra Rågsved och Magelungen.

Området ägs av Stockholms stad som genom exploateringskontoret hyr ut tomterna till olika verksamheter. De flesta tomterna används som förråd. Inom området finns det 34 tomter (arrenden) och exploateringskontoret har kontrakt med 20 arrendatorer. En del verksamheter arrenderar flera tomter som de antingen nyttjar själva eller hyr ut i andra hand vilket är förklaringen till att antalet verksamhetsutövare i området är 26 och därmed något fler än antalet som har arrendekontrakt med staden.

2 VARFÖR BEDRIVER VI TILLSYN I SNÖSÄTRA?

I Snösätra upplagsområde finns det många små verksamheter. Små och medelstora verksamheter som varken är anmälnings- eller tillståndspliktiga måste vi söka upp för att nå med information om hantering av farligt avfall och kemikalier och andra bestämmelser som gäller enligt miljöbalken. Miljöförvaltningen har genomfört tillsynskampanjer i Snösätra upplagsområde 1987 och 1997 med uppföljande återbesök 1999.

Regn och annan nederbörd som faller inom området rinner ut i Magelungen via Magelungs- och Kräppladiket och det är angeläget att minska verksamheternas eventuella påverkan på dagvattnet. Magelungen har ett högt friluftsliv- och naturvärde och har klassats som en s.k. vattenförekomst enligt EU:s vattendirektiv. Det betyder att vattnet inte får försämrats och att åtgärder måste vidtas för att begränsa utsläpp av föroreningar. Målet är att samtliga vattenförekomster ska uppnå ”en god vattenstatus” till 2015. Magelungens ekologiska status är för närvarande måttlig vilket framförallt beror på övergödning.

I juni 1999 togs ett stickprov av dagvattnet från Snösätra. Halterna av bly, kadmium, koppar, zink och olja var höga. Resultatet av stickprov visar egentligen inte hur förorenat vattnet är. Fler prover tagna under en längre tid behövs för att man ska kunna dra några säkra slutsatser om vattenkvaliteten. Stickprovet visar dock att det finns anledning att se till att verksamheterna bedrivs så att risken för påverkan på dagvattnet minimeras. Utsläpp av orenat avloppsvatten från toaletter, duschar och pentryn kan också påverka Magelungen genom tillförsel av bakterier, fosfor och kväve. Därför ägnade vi avloppssituationen särskild uppmärksamhet.

Tillsynen av Snösätra industriområde har skett som ett samarbetsprojekt mellan Miljöanalys, Plan och miljö och Hälsoskyddsavdelningen.

2.1 Syftet med vår tillsynskampanj

Syftet med vår tillsynskampanj är att minska områdets påverkan på vattenkvaliteten i Magelungen. För att åstadkomma detta har vi

- kontrollerat hanteringen av kemikalier och farligt avfall
- kontrollerat om verksamheterna har indraget vatten och hur eventuellt toalettavfall och bad-, disk- och tvättvatten tas omhand
- bedömt varje verksamhets risk för förorening av dagvattnet
- ställt krav på åtgärder där så behövts

3 RESULTAT AV TILLSYNEN

26 arrendatorer (varav några privatpersoner) finns inom området. Drygt hälften av tomterna används som förråd. Därutöver finns två bilverkstäder varav en som endast är för privat bruk, ett mellanlager för elavfall, ett mellanlager för brännbart grovavfall, en metallskrot, en träpallsförsäljare, en containerreparatör, en verkstad med bostad och ett företag som blandar putsbruk.

Bilaga 1 visar vilka arrendatorer som finns i området, vilka som hanterar kemikalier och farligt avfall och vilka som fått anmärkning på denna hantering. Av bilagan framgår också vår bedömning av varje arrendators risk för påverkan på dagvattnet. Denna bedömning utgår från att arrendatorerna inte låter fordonstvätt ske på gatan.

3.1 Förvaring av kemikalier och farligt avfall

Olämplig förvaring av kemikalier och farligt avfall kan leda till spill eller större utsläpp av miljöfarliga ämnen till mark eller dagvattenbrunnar. De allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken innebär bl.a. att redan risken för negativ påverkan på människors hälsa eller miljön medför en skyldighet att vidta skyddsåtgärder eller andra försiktighetsmått.

Miljöförvaltningen anser därför att kemikalier och farligt avfall ska förvaras och hanteras så att spill och eventuella läckage inte når dag- eller avloppsbrunnar eller förorenar marken. Förvaringen ska vara invallad och utomhus ska invallningen vara regnskyddad. Elavfall ska förvaras regnskyddat och oåtkomligt för obehöriga.

I Snösätra upplagsområde hanteras inga stora mängder kemikalier. Några arrendatorer har en tank med diesel för tankning av fordon. Det vanligaste är att arrendatorerna har något eller några fat eller dunkar med olja. Femton arrendatorer hanterar kemikalier och/eller farligt avfall. Av dem som hanterar farligt avfall eller kemikalier har elva verksamheter fått anmärkning på sin hantering. De flesta anmärkningarna gäller avsaknad av nederbördsskydd eller invallning.

3.2 Utomhusförlagd verksamhet med påverkan på dagvattnet

Verksamheter som bedrivs utomhus löper större risk att förorena dagvattnet än de verksamheter som är förlagda inomhus. Hur stor påverkan är beror naturligtvis också på typen av verksamhet. I Snösätra upplagsområde har det stora flertalet huvuddelen av verksamheten förlagd inomhus ofta i kombination med viss lagerverksamhet eller liknande utomhus. Hans Andersson Energy & Recycling och Svanljungs Skrot bedriver sina huvudsakliga verksamheter utomhus. Eftersom de hanterar avfall i form av brännbart grovavfall respektive metallskrot bedömer miljöförvaltningen att det finns risk för påverkan på dagvattnet.

3.3 Biltvätt på gatan

De flesta arrendatorerna uppger att de inte tvättar lastbilar och firmabilar på gatan men vi har också fått information om att fordonstvätt på gatan inte är ovanligt.

Tvättvatten från fordonstvätt innehåller olja, tungmetaller och eventuella rengöringsmedel som i sin tur innehåller kemikalier som kan skada vattenlevande djur. Det är inte förenligt med miljöbalkens bestämmelser att, i yrkesmässig verksamhet, tvätta bilar på gatan i Snösätra eftersom tvättvattnet då orenat riskerar att rinna ut i Magelungen via dagvattenbrunnarna. All fordonstvätt ska ske i anläggningar där avloppsvattnet renas.

3.4 Utsläpp av orenat avloppsvatten

Enligt miljöbalken gäller att avloppsvatten från vattentoalett eller tätbebyggelse inte får släppas ut i ett vattenområde om det inte har genomgått längre gående rening än slamavskiljning. Snösätra upplagsområde har kommunalt vatten men är inte anslutet till det kommunala avlopps nätet.

Cirka en tredjedel av arrendatorerna har varken vatten eller toalett. Några av dem som saknar vatten har en s.k. byggtoalett. Det är framförallt de verksamheter som använder sina tomter som förråd och som därför besöker området bara någon gång då och då som inte anser sig behöva vatten och toalett eller som nöjer sig med endast en byggtoalett. De företag som bedriver daglig verksamhet i området har ofta både indraget vatten och vattentoalett med under- eller ovanjordisk tank som töms med tankbil. Även bad- disk- och tvättvatten samlas i tanken.

Miljöförvaltningens bedömning utifrån denna inventering är att avloppsvattnet från området inte påverkar Magelungen. Däremot är det ingen av verksamheterna med vattentoalett som har sökt tillstånd för detta hos Miljö- och hälsoskydds nämnden.

4 BRISTER SKA ÅTGÄRDAS

Efter tillsynsbesöket i våras skickade Miljöförvaltningen en skrivelse till dem som ska förbättra sin förvaring av kemikalier och farligt avfall eller vidta andra åtgärder. Verksamheterna har också informerats om att farligt avfall som t.ex. spilloljor ska hämtas av en transportör med tillstånd att köra farligt avfall och lämnas till en godkänd mottagare.

Vi har under hösten återbesökt de arrendatorer som fått anmärkningar och vi överlämnade då också ansökningsblanketter för tillstånd för vattentoalett.

Åtgärder för en bättre förvaring av kemikalier och farligt avfall har vidtagits men det återstår vissa brister. Miljöförvaltningen kommer fortsätta följa upp att åtgärder vidtas.

Stockholm Vatten AB planerar för att under november-december undersöka dagvattnet i två dagvattenbrunnar i Snösätra. Dagvattnet kommer att analyseras med avseende på metaller, olja, näringsämnen och bakterier.

5 FRAMTIDEN FÖR OMRÅDET HAR VARIT OCH ÄR OVISS

Området har använts för upplag och mindre industriverksamhet sedan 1950-talet. Framtiden för området har varit osäker och det har funnits, och finns fortfarande, en politisk vilja att avveckla upplagsområdet. Fram till 1994 har arrendena haft upplåtelseperioder om fem år. Från 1995 löpte arrendeavtalen fram till och med år 2009. Exploateringsnämnden beslutade den 20 februari 2009 att återigen förlänga arrendetiden men denna gång med tre år, t.o.m. utgången av år 2012.

Den politiska majoriteten i exploateringsnämnden vill projektera området för småhusbebyggelse men det finns också de i nämnden som vill återföra området till naturmark. Snösätra företagarförening vill att området ska få vara kvar som ett mindre industriområde. Exploateringsnämnden har gett exploateringskontoret i uppdrag att utreda förutsättningarna för att markanvisa Snösätra för bostadsändamål.

5.1 Markprovtagning kommer ske i höst

Eftersom Snösätra upplagsområde funnits sedan 1950-talet är det troligt att det finns föroreningar i marken som måste åtgärdas innan området bebyggs eller görs om på annat sätt. I södra delen av Snösätragränd finns ett område som tidigare har använts som tipp. Staden har tidigare gjort vissa åtgärder för att avlägsna fat med oljor och kemikalier men man kan fortfarande se att vissa delar av marken är utfyllda med avfall.

Det är också troligt att en del av de verksamheter som funnits i området orsakat markföroreningar genom spill och annan ovarsam hantering av kemikalier och avfall.

Staden har tagit på sig att provta och sanera området eftersom man konstaterat att det i stort sett är omöjligt att bevisa vem som förorenat. Exploateringskontoret avser att i slutet av november och början på december 2009 göra en markundersökning för att fastställa hur förorenat området är och vad en sanering skulle kosta. För att välja lämpliga provtagningsplatser besökte exploateringskontoret området i våras i samband med miljöförvaltningens tillsynskampanj.

Namn	To mt nr	Verksam-het i Snösätra	Hanterar kem/farligt avfall		Bedriver huvudsaklig del av verksamheten utomhus med risk för påverkan på dagvattnet		Kommentar	
			Ja	Nej				
			Fått anmärk- ning på denna hantering					
			Ja	Nej		Ja	Nej	
A-S Lastbilsservice	25	Bilverkstad	X				X	Har nu sökt tillstånd för WC
Bil- och lastmaskinsservice	26	Förråd		X			X	
Byggnadsfirma K. Westling	16	Förråd			X		X	Ser övergivet och bortglömt ut
Byggnadsfirman Olov Lindgren	20	Förråd			X		X	
Byggnadsfirman Viktor Hansson	30	Förråd	X				X	Har nu sökt tillstånd för WC
Bygg- och anläggning	22	Förråd			X		X	
Carl Hanssons Rör & Värme	3	Förråd			X		X	
Din Fasad	33	Förråd		X			X	Verksamheten inne i byggnaden ej ännu besökt
Hans Andersson Energy & Recycling	10 11 27 31	Hantering av brännbart grovavfall		X		X		Planerar för att taktäcka eller flytta verksamheten. Har nu sökt tillstånd för WC
Hedbergs Byggnadsställningar	19	Förråd, verkstad		X			X	
Hellstens Grovsopor	17 18	Mellanlager elavfall	X				X	
KE Löfberg Entreprenad	14	Förråd	X				X	
Krallo	8	Förråd	X				X	
Kran Riv och Bygg	34	Förråd	X				X	
Matti Lindholm	32	Förråd			X		X	Privatperson som hyr i andra hand.
N/S Johansson Bygg	15	Förråd			X		X	
Ralf Randström	9	Hobbyverkstad			X		X	Privatperson som mekar med egna bilar
Rodab	21	Förråd	X				X	
R&R Markentreprenad	32	Förråd	X				X	Har nu sökt tillstånd för WC
SBE Trädgårdsservice	23	Förråd	X				X	
Snöborgen	5 6 13	Blandning av putsbruk			X		X	Har nu sökt tillstånd för WC
S.T. Entreprenad	24	Verkstad och bostad			X		X	Ingen bor där för tillfället
Svanljungs Skrot	2 4	Metallskrot	X			X		
Svensson Svets	7 12 28 29	Container-reparation	X				X	Verksamheten omfattar inte längre lackering och blästring. Har nu sökt tillstånd för WC
TK Emballage	1	Försäljning av träpallar			X		X	
Voittu	32	Förråd			X		X	Privatperson som hyr i andra hand. Vi har inte kontaktat honom

